

Fotók: Arnóth Ádám

Edeleny, kastély

Az edelenyi L'Huillier kastély egy részében már az 1860-as évek elejétől közintézmény működött. A második világháború után a kastély az Edeleny Körzeti Nagyközségi Tanácsé lett, járásbírószék, ügyészség, ügyvédi munkaközösség, napköziotthon működött benne egészen 1986-ig. A kastély ilyen közcélú és méltatlan használata mégis biztosította az épület állagát, a beázásoktól védték, a hibákat kijavították és a berendezés még maradt részeire is vigyáztak. 1970-ben a műemléki elveknek megfelelően elvégezték a legszükségesebb állagmegóvási munkákat, elbontották az 1910-ben készült manzárdtetőt. 1986-ban kiürítették a kastélyt, kiemelt beruházként megkezdődött helyreállítása. Ennek keretében kutatták, felmérték, dokumentálták, majd ideiglenesen konzerválták a belső falképeket. A teljes feltárás elmaradt, a munkálatok lelassultak, majd 1987-1988-ban pénz hiányában leálltak. Voltak reménytelen próbálkozások a kastély hasznosítására, elsődlegesen külföldi befektetőkben reménykedve, de ezek nem valósultak meg. Legutóbb a kastély fa tetőszerkezetét könnyező házigomba támadta meg, de ezt 2000-re sikerült gomba-mentesíteni.

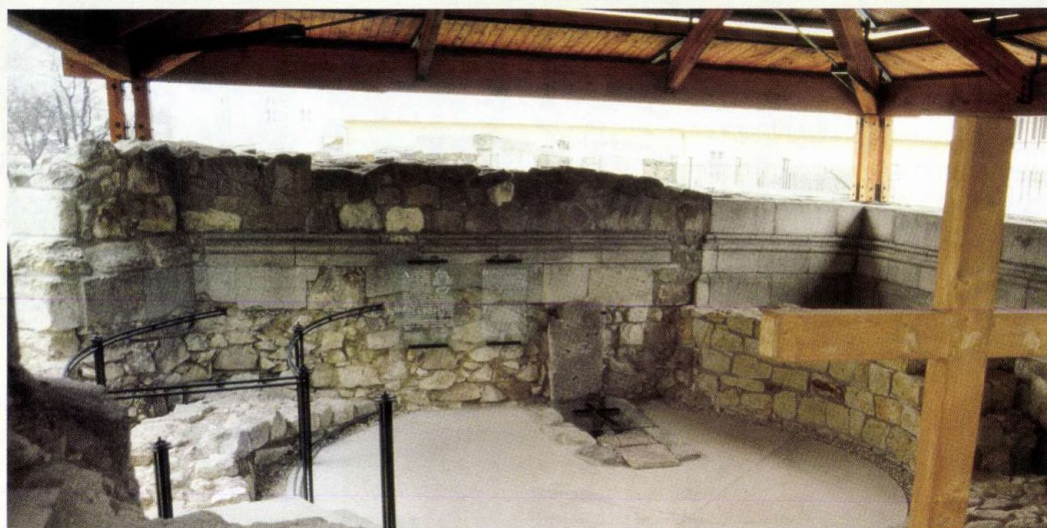
Monok, régi kastély

Tulajdonosváltás miatt elakadt a monoki régi kastély alapos kutatás utáni teljes felújítása. A Kosuth-szülőház helyreállítása viszont az 1848-as szabadságharc 150. évfordulójára elkészült.

Ónod, Vár

Az állami tulajdonú, de a községi önkormányzat kezelésében lévő vár régészeti feltárása és a műemléki helyreállítás 1985-1990 között megkezdődött, de azóta pénzügyi miatt szünetel. A régészeti kutatás a várrom közel felére, a helyreállítás pedig elsődlegesen a veszélyes külső falak megerősítésére, valamint a keleti bástyában kiállítóhely kialakítására terjedtek ki. A néhány évig működő kiállítóhely azonban veszélyeztetettsége miatt megszűnt. A vár nem került bele a kiemelt várhelyreállítási programba, ezért 2001-ben az önkormányzat, részben a Kincstári Vagyoni Igazgatóság (KVI) segítségét is igénybe véve, pályázati úton próbált forrásokat keresni a feltárási és a helyreállítási munkák továbbfolytatására és végső soron annak befejezésére. A legfontosabb feladat a vár területének zárhatóvá tétele, a teljesen kidőlt északi fal és a kapuépítmény visszaépítése lenne.

Eger, Vár

Az 1957-től kulturális célokot szolgáló vár műemléki rekonstrukciója az 1960-as években kezdődött. Ennek a legintenzívebb szakasza 1986-1990 közé tehető, melynek eredményeként készült el az 1976-ban leomlott Dobó-bástya rekonstrukciója a körtoronnyal, a délkeleti ágyúdob, a Kovácsok bástyája, és megkezdődött a keleti várfal megerősítése. A rendszerváltás után azonban megállt a tervszerű rekonstrukció. Az 1990-es évek szakmai eredménye a Hippolit-kapu kinyitása és az eredeti állapotot tükröző rekonstrukciója, valamint a környezetében lévő falszakaszok kőcserés felújítása. 1997-1998-ban rendeződött az egeri vár tulajdonjogi helyzete. Az állami tulajdonban maradó műemlék kezelője a Kincstári Vagyoni Igazgatóság, ettől 1998 januárjában vette át használatra a Heves megyei Önkormányzat, itt a várban működik ennek Dobó István Vármúzeuma.

Az 1990-es évek második felére jellemző volt, hogy a rendelkezésre álló szűk anyagi fedezet elsősorban a napi karbantartási, veszélyelhárítási feladatokra elegendő, melynek eredményeként 1999 tavaszára sikerült ismét látogathatóvá tenni az addig omlásveszélyes kazamata bejáratot.

A vár középtávú veszélyelhárítási és állagmegóvási programtervét Fodor László statikus tervező készítette el, a rekonstrukció várható költségeit 500 millió forintra prognosztizálta. A vár legveszélyeztetettebb területe a korábban már helyreállított középkori székesegyház romterülete, amelynek pusztulása olyan méretűvé vált, hogy 1999-ben a terület nagy részét életveszély miatt le kellett zárni a látogatók elől.

1999-2000-ben sikerült a székesegyház egykori oldalkápolnája alatt egy Szent István korabeli rotunda régészeti kutatását, valamint helyreállítását is megvalósítani. A helyreállítás terveit Botos Judit és Cséfalvay Gyula készítette, a rotunda ünnepélyes átadásra 2000 augusztus 20-án került sor.

